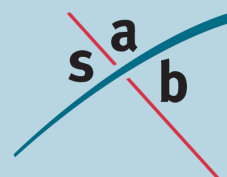

quick scan flora en fauna

Buitengebied, recreatiepark Timmerholt

Gemeente Midden-Drenthe

Datum: 22 mei 2009
Plannummer: 90183

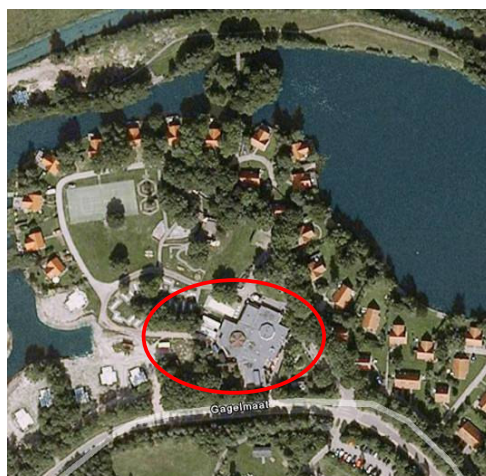
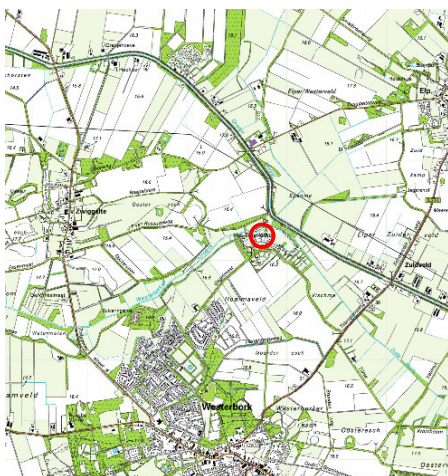
INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving	3
1.3	Beoogde ingrepen	4
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	6
3	Toetsing	8
3.1	Onderzoeksmethodiek	8
3.2	Beschermde gebieden	8
3.3	Voorkomen van beschermde soorten	8
4	Conclusie	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Soortenbescherming	13
4.3	Consequenties	14
4.4	Aanbevelingen	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het buitengebied van Westerbork (gemeente Midden-Drenthe, provincie Drenthe) is aan de Gagelmaat 4 herontwikkeling van het Landgoed Timmerholt beoogd. Het betreft hier een recreatiepark waar de wens bestaat een hotel met bijbehorende voorzieningen op te richten. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB Arnhem B.V. en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Bij deze activiteit moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving

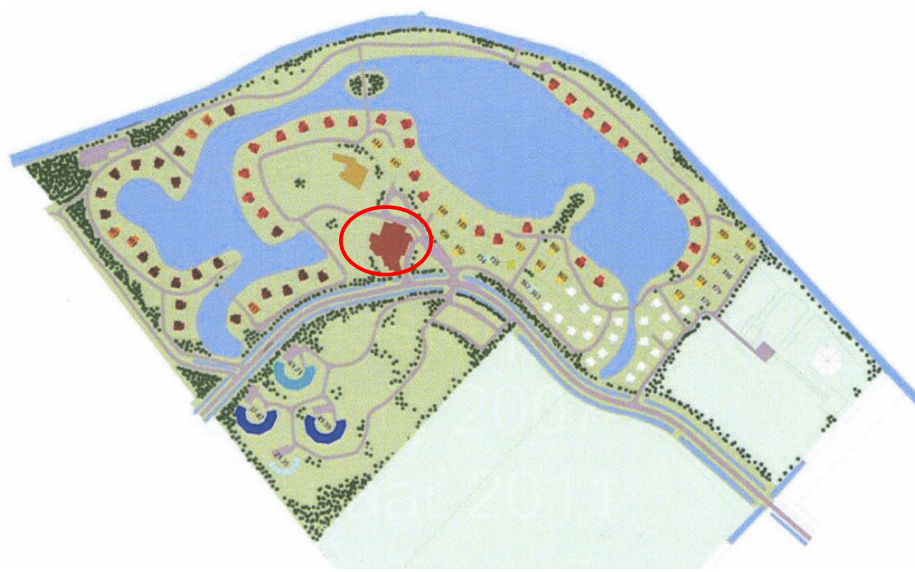
Westerbork ligt ten oosten van Beilen, ten noordoosten van Hoogeveen en ten westen van Emmen. Westerbork is een oud brinkdorp, gekenmerkt door de in de directe omgeving gelegen essen, beken, weidegronden en heidegebieden. In het verleden dienden de essen als gemeenschappelijke akkers. Langs de beken lagen beekdalen en weidegronden die dienden als voedsel voor de dieren. Op de heide werden de schapen gehoed door de herders. Deze elementen zijn nog steeds aanwezig in de directe omgeving van Westerbork en kenmerken dan ook het landschap.

Het plangebied ligt ten noorden van de kern, in het buitengebied van Westerbork aan de Westerborker stroom. De directe omgeving van het plangebied wordt dan ook gekenmerkt door deze stroom, kleine bossages, houtwallen en houtsingels en weidegronden. Tevens stroom ten noorden van het plangebied het Oranje kanaal. Het plangebied wordt in het noorden begrensd door de Westerborker stroom, in het oosten en westen door weidegronden en in het zuiden door de weg Gagelmaat.

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit het hoofdgebouw van het recreatieterrein met omliggende grasvelden, midgetgolfterrein en bomenrijen.

globale indruk huidige situatie plangebied (foto's SAB Arnhem B.V.)

bestaande situatierecreatie terrein met hoofdgebouw (rood)

1.3 Beoogde ingrepen

Het plan betreft de sloop en nieuwbouw van het huidige hoofdgebouw. Bij de nieuwbouw worden diverse voorzieningen aan het voormalige hoofdgebouw toegevoegd, waardoor het een centraal punt in het park wordt. Het nieuwe hoofdgebouw zal ongeveer op dezelfde locatie gesitueerd blijven, met behoud van zoveel mogelijk groene

elementen en overige gebouwen. De volgende functies zullen in het nieuwe gebouw plaats hebben:

- Hotel met 50 á 60 een- en tweepersoons appartementen;
- Receptie voor het gehele park;
- Restaurant(s);
- Overdekt zwembad;
- Fitnessruimte;
- Wellnessruimte.

mogelijke toekomstige situatie plangebied

2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden plannen of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1 beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2 beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3 beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het plan in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 Toetsing

3.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen de planlocatie en haar invloedsgebied is gelegen (237-543), het voorkomen van beschermde reptielen en amfibieën weer. Binnen het kilometerhok zijn niet alle soortgroepen evengoed onderzocht en het plangebied maakt een klein onderdeel uit van het betreffende kilometerhok. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, et al., 1997) en de verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl). Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 19 mei 2009 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 2.500 meter afstand van het plangebied en betreft het Natura 2000-gebied "Elperstroomgebied". Door de verharde en bebouwde situatie in het plangebied en het intensieve gebruik ontbreekt een relatie met dit gebied. Zowel directe als indirecte effecten van het plan op het beschermde gebied zijn gezien de afstand en lokale karakter van de ingreep niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied is ook aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als EHS ligt op ongeveer 250 meter ten noorden van het plangebied. Het betreffen de gronden langs de Westerborker stroom. Vanwege de eerder genoemde redenen zijn ook geen negatieve effecten te verwachten op de EHS.

3.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten

en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit gazons en bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Buning (*Mustela putorius*), Wezel (*Mustela nivalis*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Micromys minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Steenmarter (*Martes fiona*) en Das (*Meles meles*) voor.

algemene soorten

Binnen het plangebied zijn een grasveld, enkele rommelhoekjes en struwelen aanwezig en de locatie ligt in het buitengebied, hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als Egel, Huisspitsmuis en Mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

strikt beschermde soorten

De Eekhoorn leeft bij voorkeur in naald- of gemengd bos, echter ook in loofbos, vooral in boszomen. Ook komt de soort voor in houtwallen, tuinen en parken in beboste omgeving. In verband met de afhankelijkheid van rijpe boomzaden is de leeftijd van het bos belangrijker dan de samenstelling (20 jaar en meer voor coniferen; 40 resp. 80 jaar voor eiken en beuken). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten of sporen van eekhoorns aangetroffen. Negatieve effecten op eekhoorns worden niet verwacht.

De meer strikt beschermde Steenmarter komt volgens recente verspreidingsgegevens (Steenmarters in en om het huis, St. Landschapbeheer Gelderland, 2006) ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Binnen hun leefgebied kunnen ze tal van schuilplaatsen hebben in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal wordt hiervan regelmatig gebruikt. Vaak huist Steenmarter ook in ruimtes onder daken, een opening van 8 à 9 cm is daartoe voldoende. De soort klimt, zowel in bomen als tegen gevels en muren. De in het plangebied aanwezige bebouwing bestaat uit zijn geheel uit platte daken zonder ongebruikte zolders. De bebouwingen worden intensief gebruikt als onder andere restaurant en receptie. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (haren en fettige randen) rond mogelijke toegangsgaten

gevonden. Tevens meldde de beheerder dat ze geen overlast hebben van steenmarters en dat ze nog nooit één gezien hebben in het plangebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarters worden niet verwacht in het plangebied.

Gezien de bebouwde locatie en het intensieve gebruik is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede het gebruik van het plangebied als foerageerplaats van de das uit te sluiten.

Nader onderzoek naar strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet noodzakelijk geacht.

vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992; Limpens, et. al., 1997) komen in de omgeving van het plangebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Franjestaart (*Myotis nattereri*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en fauna-wet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger en boombewonende soorten als Rosse vleermuis en Watervleermuis. Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen. De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

gebouwbewonende soorten

Gebouwbewonende soorten worden vooral aangetroffen onder dakpannen, in spouwmuren, op zolders, achter houten betimmering enzovoorts. Het grotendeel van de gebouwen heeft geen (toegankelijke) spouwmuur, geen kieren onder gevelbetimmering en heeft geen pannendak. Een tweetal muren bevat open stootvoegen. De stootvoegen zijn omgeving met spinnenrag, dit duidt op het feit dat deze gaten niet gebruikt worden. Ook zijn hier geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Verder meldde de beheerder dat rondom het gebouw vaak verlichting in de avonduren gebruikt wordt. Tevens is de aanwezige gevelbetimmering, door de afwezigheid van grotere kieren, niet toegankelijk voor vleermuizen. Op basis van voorgenoemde wordt verwacht dat vleermuizen geen vaste rust- en verblijfplaatsen in het te slopen gebouw binnen het plangebied hebben. Wel wordt aanbevolen om in het nieuwe gebouw toegankelijke open stootvoegen te maken die geschikt zijn voor vleermuizen. De omgeving is namelijk erg geschikt voor bijvoorbeeld de Meervleermuis.

boombewonende soorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Binnen het plangebied staan enkele voor vleermuizen geschikte bomen (stamdoorsnede > 30 centimeter). Het betreft hier met name de oude eikenlaan, die volgens de beheer van de camping behouden blijven. Indien bomen met hol-

tes en/of met een stamdoorsnede van > 30 centimeter behouden blijven zijn negatieve effecten op boombewonende vleermuizen niet te verwachten.

vliegroutes

Soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Deze oude eikenlaan en de bomenrij die langs de Gagelmaat vormen de enige doorgaande groene elementen binnen en nabij het plangebied. Indien deze elementen behouden blijven zijn negatieve effecten op vliegroutes niet te verwachten en is nader onderzoek niet noodzakelijk.

vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Merel (*Turdus merula*), Koolmees (*Parus major*), Winterkoninkje (*Troglodytes troglodytes*), Ekster (*Pica pica*), en Spreeuw (*Sturnus vulgaris*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen van vogels hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Verblijfplaatsen van standvogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zoals hollen van spechten en roestplaatsen van uilen, zijn jaarrond beschermd. Alle spechtensoorten en de Bosuil broeden in boomholtes, terwijl de Kerkuil gebruik maakt van gebouwen. De Steenuil broedt zowel in boomholtes als in gebouwen. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels jaarrond beschermd. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben.

Het gebouw binnen het plangebied is niet toegankelijk en daarmee niet geschikt voor gebouwbewonende soorten, alle gedeeltes worden intensief gebruikt. Verder worden geen dikke bomen met holtes gekapt voor de plannen, waardoor eventuele nestlocaties in holtes niet aangetast worden. Gezien het intensieve gebruik van het plangebied en omgeving worden ook geen vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

amfibieën

RAVON verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën zoals Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bastaardkikker (*Rana esculenta*), Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de meer strikt beschermde soorten Heikikker (*Rana arvalis*), Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Poelkikker (*Rana lessonae*) en Rugstreeppad (*Bufo calamita*) voor.

De oevers van de nabij het plangebied gelegen watervoerende element is grotendeels gecultiveerd en met zwart plastic bekleed. Tevens is weinig oever- en watervegetatie aanwezig. Hierdoor worden strikt beschermde soorten niet verwacht binnen het plangebied. Het voorkomen van algemeen voorkomende amfibieën is niet uit te sluiten. Waarschijnlijk is het voorkomen beperkt tot de Bastaardkikker, Bruine kikker en Gewone pad. Deze soorten gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken.

Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien de dieren op het land overwinteren (met uitzondering van de bastaardkikker), is het ook mogelijk dat dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (verhard erf en grasland) en de afwezigheid van geleidelijke overgangssituaties is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk.

vissen

Nabij het plangebied en in het recreatieterrein, ligt een watervoerend element dat mogelijk vergroot gaat worden. Dit element staat niet in verbinding met nabij gelegen overige watervoerende elementen. Gezien de gecultiveerde oevers van dit element en de afwezigheid van watervegetatie zijn negatieve effecten op strikt beschermde vissoorten niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 Conclusie

Het plangebied betreft een locatie in het recreatieterrein Timmerholt aan de Gagelmaat 4 te Westerbork (gemeente Midden-Drenthe, provincie Drenthe). Het betreft hier een recreatiepark waar de wens bestaat een hotel met bijbehorende voorzieningen op te richten. Hiervoor zal het huidige hoofdgebouw gesloopt worden. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de EHS of een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Door de verharde en bebouwde situatie in het plangebied en het intensieve gebruik ontbreekt een relatie met zowel de EHS als Natura 2000-gebied. Zowel directe als indirecte effecten van het plan op het beschermde gebied zijn gezien de afstand en locale karakter van de ingreep niet te verwachten.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

algemeen voorkomende soorten

Door de sloop, de groundbewerking en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zijn de tuinen waarschijnlijk ook weer geschikt als leefgebied. De meeste van deze soorten, zoals Bruine kikker, Gewone pad, Konijn en Haas zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Indien bomen met een stamdoorsnede van > 30 centimeter en/of bomen met holtes behouden blijven, zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels, vleermuizen en overige

strikt beschermde soorten niet te verwachten. Wel kunnen vogels broeden in het aanwezige struweel en bomen. Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli. Kap van bomen en verwijderen van struweel dient plaats te vinden buiten de bovengenoemde periodes.

4.3 Consequenties

Nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten wordt niet noodzakelijk geacht. Wel wordt aanbevolen om voor vleermuizen open stootvoegen aan te brengen in muren, of vleermuiskasten te plaatsen in de spouw of tegen de muur op > 2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen gebouw. De omgeving is erg geschikt voor onder anderen de Meervleermuis.

Rugstreeppad

In de directe omgeving van het plangebied kan de Rugstreeppad voorkomen. Het plangebied zelf is in de huidige situatie niet geschikt voor de rugstreeppad (grotendeels bebouwd en verhard). Bij uitvoering van bouwactiviteiten kan de soort zich echter alsnog in het plangebied vestigen. In het kader van de zorgplicht wordt daarom aanbevolen het terrein niet langer dan strikt noodzakelijk braak te laten liggen. Maatregelen om kolonisatie door de Rugstreeppad te voorkomen zijn:

- dempen van natte plekken;
- paddenschermen plaatsen rondom het terrein;
- ingangen van de planlocatie kunnen voorzien worden van een paddenrooster. Een paddenrooster bestaat uit twee balken of bijvoorbeeld spoorstaven op tien centimeter van elkaar met daartussen een ruimte waardoor de dieren zijdelings kunnen weggelopen naar buiten het paddenscherm. Een dergelijk rooster hindert het verkeer niet;
- het plangebied is in de huidige situatie niet geschikt voor de Rugstreeppad. Het paddenscherm kan daardoor op elk gewenst moment geplaatst worden, mits dit maar gebeurt voorafgaand aan de grondwerkzaamheden.

zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
- het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
- het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- als een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de sloot naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën.

bijlage 1: literatuurlijst

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl